

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Qvaestio LXXI. De Cæremonijs Baptismi. Vtrùm Cæremoniæ Baptismi sint
recipiendæ, & quam vim habeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

QVÆSTIO LXXI.

De Cæremonijs Baptismi.

Vtrum Cæremonia Baptismi sint recipienda, & quam vim habeant?

Ceremonia, quid,
 Notandum Primò, Cæremoniam in genere esse opus externum Religionis, quod certo ritu peragitur ad cultu & honore Dei. Hebraicè dicitur *CHVCXIM*, quasi dicas *Constitutiones* seu *Leges*: Græcè, *δίκαια*, quare id est, *Iustificaciones*: quia instituta ad hominem quodam modo sanctificandum. Ita generatim sumptum hoc nomen comprehendit *Sacramenta*, *Sacrificia*, *Sacra* & *Observantias*, vt patet ex D. Thoma 1. 2. q. 101. art. 4. vbi ad hæc quatuor omnes cæremonias reuocat.

Sunt autem variæ cæremonie: nam quinque modis diuidi possunt.

1. Ex causa Formali.
 Primò, Ex causa Formali: Quædam enim sunt immediatè cultus Dei; vt sacrificium, adoratio, oratio, votum. Quædam disponunt ad colendum Deum; vt ieiunium, & variæ abstinentiæ, cælibatus &c. Quædam sunt Instrumenta cultus diuini, vt templa, altaria, calices, &c.

2. Ex causa Materiali.
 Secundò, Ex causa Materiali seu obiecto: Quædam enim versantur circa Personas; vt exorcismi, insufflationes, & Sacramenta. Quædam circa res inanimatas; vt benedictiones aquæ, olei, vestium, &c. Quædam circa Locum; vt consecratio templi, altaris, &c. Quædam circa Tempus, vt dies festi, vigiliae, Quadragesima. Quædam circa modum; vt quòd latinè Sacramenta ministrantur, &c.

3. Ex causa Finali.
 Tertio, Ex causa Finali: Aliæ enim instituuntur ad iustificandum; vt Sacramenta. Aliæ ad coercendos Dæmones, & alios similes effectus; vt exorcismi, aqua benedicta &c. Aliæ ad ornatum & significationem; vt vestes sacræ, luminaria, imagines &c.

4. Ex causa Efficienti.
 Quarto, Ex causa Efficienti: Aliæ enim sunt diuinae; vt eæ, quas Deus in veteri vel nouo testamento instituit. Aliæ naturales; vt tundere pedes, gemere, suspicere cælum, flectere genua: hæ enim sunt apud omnes gentes. Aliæ sunt Ecclesiasticæ; quæ feliciter ab Apostolis vel eorum successoribus sunt instituta.

5. Ex Aduentiujs.
 Quintò, Sumuntur ex Aduentiujs. Aliæ enim sunt Vniuersales, aliæ Particulares: aliæ Temporales vt sunt abstinentiæ à suffocato & sanguine; aliæ Perpetuæ: aliæ Præceptæ, aliæ liberæ. De quibus vide D. Augustinum epist. 113.

2
 Notandum Secundò, Apostolos & eorum successores potuisse instituere cæremonias, circa administrationem Sacramentorum: quæ valeret non quidem ad iustificationem, sed ad alios effectus spirituales. In hoc est tota controuersia cum hæreticis, qui id negant, & asserunt non licere alijs cæremonijs vti, quàm quæ in Scripturis mandatum vel exemplum habent: cum tamen ipsi multis vtantur, quarum nullum extat exemplum in Scripturis; vt patet ex libello Caluini de formula administrandi Sacramentorum. Præcipit enim Primò, vt baptisimus fiat die Dominico, vel alio, quo populus conuenit ad concionem, vt fiat co-

3
 Ipsc tamen Caluinus Cæremonias suas præcipit.

ram populo. Secundò, vt offerentes spondeant pro infante. Tertio, vt nomen ei imponatur. Quarto, vt forma Sacramenti lingua patriâ pronuntietur. Quintò, vt recitentur Symbolum, oratio Dominica, & familia. Quorum nullum habetur ex Scripturis.

Sed probatur Ecclesiam hoc potuisse. Primò, quia Synagoga Iudæorum poterat instituere cæremonias nouas; vt patet de festo Phurim, id est, fortium, Esther cap. 9. Et de alio simili festo ob victoriam contra Holofernem, Iudith vltimo. Et de festo dedicationis Altaris 1. Machab. 4. Et Act. 15. vbi Apostoli, tanquam gubernatores Ecclesiæ, instituerunt vt gentes abstinerent à suffocato & sanguine. Apostolus etiam 1. ad Corinth. 11. indicat se multa alia ordinatum circa ritum celebrandæ Eucharistiæ: *Cetera, cum venero, disponam.* Vide D. August. epist. 118. ad Ianuarium. Basilium de Spiritu sancto cap. 27.

Secundò, Quia maxima est vtilitas cæremoniarum. Primò, excitant ad deuotionem, vt docet D. August. epist. 119. & lib. de Curâ pro mortuis cap. 5. Secundò, instrunt intellectum, & præsertim rudes, quibus sunt loco Scripturæ. Tertio, iuuant memoriam; nisi enim frequenter diuina mysteria & beneficia varijs cæremonijs represententur, facile excident memoriâ. Quarto, sunt protectio fidei & Religionis. Quintò, conseruant & ornant Religionem: sine cæremoniis enim dignitate Religio statim vilescit. Sextò, distinguunt Catholicos ab hæreticis; vt patet hoc tempore. Nò ergo dubitari potest quin ab Ecclesiæ gubernatoribus possint institui: possunt enim instituere ea quæ pertinent ad Religionis ornatu, & ad fidelium fidem ac deuotionem conseruandam & augendam. His præmissis.

Dico Primò, Cæremonie Baptismi & aliorum Sacramentorū, quas vniuersalis Ecclesia recepit, sunt retinendæ, nec pro libito possunt omitti, aut in alias mutari. Est Concilij Trident. sess. 7. can. 13. Probatur Primò, quia isti ritus antiquissimi sunt: & vel ex Apostolorum traditione manarunt, vel à sanctissimis Pontificibus instituti sunt, & multorum sæculorum vsu comprobati: ergo sine scelerè non possunt contemni. Secundò, quia Ecclesia habet potestatem instituendi cæremonias vtilis ad decentem Sacramentorum administrationem, & obligandi ad earum obseruationem. Probatur, quia potest condere leges Ecclesiasticas obligantes in conscientia: vt patet ad Romanos 13. v. 1. *Non est potestas nisi à Deo; quæ autem sunt, à Deo ordinatae sunt: itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.* Idem colligitur 2. ad Corinth. 13. v. 10. *Hæc absens scribo, vt non presens durius agam secundum potestatem quam Dominus dedit mihi.* Et ad Hebr. 13. v. 17. *Obedite Præpositis vestris, & subiacete eis.*

Tertio, quia maxima vtilitas illarum cæremoniarum, vt dictum est: potuit ergo eas Ecclesia instituere,

3
 Probatur ab Ecclesia posse Cæremonias instituere.

1. Ex Scripturis.

2. Quia vtilis ad finem spiritualem.

4
 Cæremonie ab Ecclesia receptæ, sunt retinendæ.

1. Ob Antiquitatem.

2. Ob præceptum Ecclesiæ.

3. Ob illarum vtilitatem.

fituere, & etiam ad eas obligare: nam hoc expedit Ecclesiæ: si enim essent libera obseruationis, statim nasceretur summa confusio: alius enim omitteret, alius alias introduceret, alius omnes contemneret, & periret omnis fructus earum.

Quartò, quia vt D. August. ait *Disputare contra id quod facit vniuersalis Ecclesia, insolentissime insania est.*

Quæ autem sint cæremoniæ Baptismi in particulari, & quanam earum explicatio, vide in Ordinario Romano: & apud Alcuinum lib. de Diuinis officijs cap. de Sabbatho sancto, Amalarium lib. 1. de officijs Ecclesiasticis, & Rabanum lib. 1. de Institutione clericorum, Thomam Waldensem tom. 3. de Sacramentalibus tit. 5. cap. 45. & aliquot sequentibus. Deniq; apud Ambrosium lib. de Sacramentis, & Cyrillum in Catechesibus.

Heretici autem præter cæteras cæremonias maximè irridunt Exorcismum, Exsufflationem, Contactum narium & aurium saliuâ, & Consecrationem aquæ. Quare respondeo & Dico Secundo, has cæremonias esse pias & retinendas.

Probatur de singulis. Primò, De Exorcismo, qui nihil est aliud, quàm adiuratio dæmonum precibus Ecclesiæ facta, vt ab homine recedant. Nam Ecclesia habet potestatem coercendi dæmones per exorcismos; vt docent Patres: Iustinus dialog. cum Tryphone, *illi per nomen Iesu Christi adiurati à nobis, parent.* Cyprianus lib. ad Demetrianum: *O! si audire eos & videre velles, quando à nobis adiurantur, & torquentur spiritualibus flagris, & orationis flagellis exire coguntur.* Similia habet Tertullianus libro de Corona militis, & in Apologetico cap. 32. D. Augustinus lib. 10. de Ciuitate cap. 22. & alij. Imò in Ecclesia est officium ordinarij coercendi dæmones, vt infra patebit de Ordine. Vide Concil. Carthaginense IV. can. 7. Item antiquissimi Patres docent ante Baptismum præmittendū Exorcismum: Dionysius de Eccles. Hierarchia cap. 2. de mysterio Illuminationis p. 2. Cyrillus Catechesi 1. Nazianzenus oratione in S. Lauacrum. D. August. lib. 2. de Nuptijs & concupiscentia cap. 18. dicit hanc consuetudinem seruari in tota Ecclesia. Leo epistola 4. cap. 7. dicit esse Apostolicam regulam.

Probatur Secundo, de Cæremonia Exsufflationis, quâ significatur expulsio dæmonis, & afflatus Spiritus sancti: quia hanc cæremoniam commendat Dominus Ioan. 20. v. 22. cum Apostolis daret Spiritum sanctum; & ponit eam Dionysius loco citato; & coniungitur exorcismo. Ambrosius de ijs qui Mysterijs initiantur cap. 1. D. August. multis locis. Libro 2. de Nuptijs & Concupiscentia c. 17. & 18. l. 6. contra Iulianum cap. 2.

Probatur Tertio, de cæremonia, quâ tanguuntur saliuâ nares & aures infantium, & dicitur eis *Ephpheta*, id est, *Adaperire*. Quia hanc commendat Dominus Marci 7. v. 33. & 34. vbi sputo tangit linguam muti & surdi, dicens, *Ephpheta*. Et Ambrosius lib. 1. de Sacramentis. c. 1. & De ijs qui Mysterijs initiantur c. 7.

Probatur Quartò, de consecratione aquæ. Dionysius loco citato: *Regenerationis, inquit, aqua prius sacris invocationibus consecratur.* Basilius lib. de Spiritu sancto cap. 27. dicit esse traditionem Apostolicam: vt & alij Patres.

Dico Tertio, Cæremoniæ Baptismi, & aliorum Sacramentorum, non valent quidem ad hominè iustificandum, valent tamen ad alios spirituales effectus. Est certa. Et quidem præter sex effectus ante commemoratos, quædam valent ad pellendos dæmones, eorumque fraudes arcendas, ne Baptismi effectum impediunt; vt exorcismi & exsufflationes: quædam ad disponendum hominè vt dignè Sacramentum percipiat; vt Catechismus in adultis; Abrenunciatio satanæ; Fidei professio; Signum crucis; Gustus salis; Tactus narium & aurium saliuâ, dicendo *Ephpheta*; Impositio manuum, & Benedictio sacerdotis; & Vinctio in capite, pectore, scapulis.

Petes quomodo hæc disponunt hominè ad dignè suscipiendum Sacramentum?

Respondeo Primò, Excitando in eo deuotionem & reuerentiam.

Secundò, Per modum impetrationis: sunt enim hæc omnia velut preces quædam Ecclesiæ nutibus & signis factæ.

Tertio, Addunt quidam hæc etiam valere veluti ex opere operato: Christum enim non solum promeruisse nobis gratiam & gloriam, sed etiam quidem ad gratiam & iustitiam consequendam, ipsum per se instituisse Sacramenta, quibus merita eius ad hos effectus applicarentur: ad alios autem effectus & beneficia minora consequenda, ipsum dedisse potestatem Ecclesiæ, signa instituendi, quibus merita eius nobis applicarentur: ac proinde per hæc Sacramentalia nobis applicari merita Christi ad consequenda minora eius beneficia; v.g. Ad consequendam remissionem peccatorum venialium, applicari nobis eius merita per aquam benedictam: Ad consequendum autem auxilium quo disponamur ad iustificationem, & dignam Sacramentorum perceptionem, applicari nobis eius merita per alia Sacramentalia: Ad expulsionem verò dæmonum, per exorcismos &c. Quæ sententia non est improbabilis.

Adde tamen, hæc Sacramentalia non esse causas physicas suorum effectuum, contra Dominicum Soto, sed tantum morales. Nam non est tale miraculum ponendum sine necessitate: satis est enim si Deus ex pacto infallibiliter illis assistat, & effectum, ad quem instituta sunt, conferat. Dices: ergo sunt Sacramenta. Respondeo, Negando sequelam. Nam vt aliquid sit Sacramentum, debet à Deo immediatè esse institutum ad hominū sanctificationem: hæc autem Sacramentalia non sunt à Deo immediatè instituta. Si quis tamen latè nomen Sacramenti velit accipere, posset ea sic vocare; sicuti sæpè facit Augustinus.

4. Ob Ecclesiæ praxim.

5. Cæremoniæ Baptismi Scriptores.

6. Contra hereticos defenduntur hic cæremonia Baptismi.

1. Exorcismus.

2. Exsufflatio.

3. Salina.

4. Consecratio aquæ.

7. Cæremonia, cui non sanctificat, valent tamen ad spirituales effectus.

8. Disponunt ad dignè suscipiendum Sacramentum.

9. Sacramentalia non improbabiler vim habent ex opere operato.

10. Ideo tamen non sunt Sacramentalia.

QVÆ.